

Scotfield Bijbel College

PROGRESSIEF DISPENSATIONALISME

Inleiding

Wie bekend is met het 'dispensationalisme' weet dat deze opvatting, in Nederland vaak de 'bedelingenleer' genoemd, in de Bijbel zeven perioden onderscheid. Deze zeven perioden kennen allemaal een onderscheiden begin- en eindpunt.

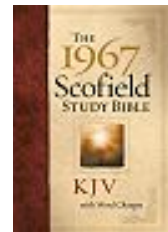
Eén van de belangrijkste leerstellige punten van zowel het klassiek ¹⁾ dispensationalisme als het traditioneel dispensationalisme (waartussen maar weinig onderscheid is te maken) is dat het dispensationalisme in de Bijbel een onderscheid ziet tussen God's handelen met Israël en de Gemeente; oftewel: twee onderscheiden "volken". Het onderscheid dat gemaakt wordt is dat er vanuit wordt gegaan dat Israël een áárdse toekomst heeft en de Gemeente een hémelse. Met name belangrijk hierin is dat Israël **als volk**, in tegenstelling tot de opvattingen van de verbonds-theologen ²⁾, een voorname rol krijgt toebedeeld. Er wordt vastgehouden aan het herstel van de beloften gedaan aan het volk (landbelofte) en de bekering van Israël als volk. Hierbij wordt uiteraard niet uitgesloten dat er ook nú reeds veel Joden hun Messias aanvaarden.

Opvallend in dat opzicht is dat veel dispensationalisten, óndanks of wellicht zelfs dankzij hun verwachting met betrekking tot de toekomst van Israël, de zending onder de Joden een warm hart toedragen en ook zelf actief deze zending ter hand namen en nemen.

Het opkomend Messiaanse Jodendom, en dan met name de Messiasbelijdende Joden die 'de wet houden', heeft echter ook sommigen in verwarring gebracht. Zo zag de bekende schrijver Willem J. Ouweneel –die zichzelf een "gematigd aanhanger van de bedelingenleer" noemt- door het feit dat er veel Joden hun messias aanvaarden zich klaarblijkelijk voor een probleem gesteld en schreef een lijvig boekwerk waarin hij tracht "*een tussenstandpunt in te nemen tussen de (meestal reformatorische) verbondstheologen en de (meestal evangelische) bedelingentheologen*" ³⁾. Deze verwarring wordt wellicht veroorzaakt door het onbegrip dat er is met betrekking tot de 'enting' van de Christelijke gemeente óp het Jodendom maar het wordt mijns inziens bovenal veroorzaakt door de poging de verbondstheologie en het dispensationalisme te 'harmoniseren'.

Progressief Dispensationalisme

Nadat in de jaren '50-'60 van de vorige eeuw al enkele nieuwe inzichten werden gelanceerd (waarvan onder andere de door velen bestreden '1967 Scotfield Bible' een product was) welke tot veel discussie leidde onder dispensationalisten kwam in de jaren '80 een nieuwe stroming binnen het dispensationalisme op: het **progressief dispensationalisme**. Het is de vrucht van het denkwerk van de "Dispensational Study Group" die voor het eerst bijeen kwam in 1986. De studiegroep bestond uit dispensationalisten en 'andere geïnteresseerde theologen'. Deze groep gelovigen was over het algemeen van een latere generatie dan hen die in de jaren '50-'60 met elkaar spraken over de ontwikkeling van het dispensationalisme als theologisch systeem. De opvattingen over hermeneutische principes en methoden van deze groep was meer "algemeen evangelisch" (waaronder in de V.S. zelfs de presbyteriaanse kerk gerekend wordt door sommigen) van aard en veel van hen waren inmiddels van mening dat het dispensationalisme "niet meer was dan een vorm van verbondstheologie" (!) waarbij men van mening is dat het onderscheid tussen Israël en de Gemeente (kerk) "onnatuurlijk" was en de gedachte volgt dat er één verbond is tussen God en mens, dat reeds bij/na ^{Genesis 3:14vv} de zondeval begonnen is.

¹ Zie "Geschiedenis van het Dispensationalisme", D.T. Brinkman, SBC

² Zie "Verbondstheologie", D.T. Brinkman, SBC

³ "Hoe lief heb ik uw Wet!", Boekbespreking, H.D. Rietveld, Vrede over Israël - jaargang 47, nr. 3 - juni 2003

Dit verbond zou dan middels diverse 'dispensaties' of bedelingen 'voortgaand geopenbaard' zijn aan de mens. Een opvatting welke we kennen uit de verbondstheologie welke dezelfde gedachte aanhangt. Men weigerde echter de weg op te gaan van de vervangingstheologie en blijft aan Israël 'een unieke plaats' toekennen.

In deze gedachte is de openbaring van God aan- of middels de kerk (gemeente) één van de stappen in Gods Plan. Openbaarde Hij zich aan Israël via het Verbond van de Wet, middels profeten, Koningen en door wondertekens zo openbaart Hij zich nu aan **alle** gelovigen door Christus Jezus. Vanaf Christus wordt dan **geen onderscheid** meer gemaakt tussen Israël, de Gemeente én de heidenen. Men ziet geen onderscheid tussen Israël (let wel: **als volk!**) en Gemeente maar is van mening dat beiden zullen delen in dezelfde toekomst: de tijd waarin de regering, op Davids Troon, van Christus Jezus –in het Duizendjarig rijk- ingaat.

Men heeft er in deze opvatting dan ook geen enkele moeite mee het aan Israël beloofde Nieuwe Verbond ^{Jeremia 31:31-40} zondermeer toe te passen op de Gemeente. Niet alleen in gééstelijke zin, maar ook in de letterlijke zin. Het Duizendjarig rijk is dan de plaats waar Israël en Gemeente samen, onder Christus' heerschappij, zullen komen. Er wordt door hen verder ook geen onderscheid meer gemaakt tussen het Koninkrijk Gods en het Koninkrijk der Hemelen.

Positief

Veel zaken welke in het progressief dispensationalisme naar voren komen snijden hout of zijn -op zijn minst- belangwekkende gedachten te noemen. Alle verandering in gedachten is niet altijd slecht en we moeten ook niet verstarren in onze theologie. We moeten durven toegeven dat er in het verleden bijvoorbeeld minder zicht was op bepaalde zaken of dat er sprake is van een onjuiste uitlegging (vanuit bijvoorbeeld een bepaalde vooronderstelling). Dat dergelijke discussie mogelijk is, is daarom positief te noemen; het geeft aan dat het dispensationalistische model geen vastgeroest systeem is en er ruimte is voor onderlinge discussie en gesprek! We moeten op zijn minst de argumenten daarom bestuderen en toetsen aan de Schriften.

Zo is het inderdaad duidelijk dat het onderscheid tussen Israël en de Gemeente niet té stringent gemaakt of gesteld moet worden; dat wil zeggen: er is wel degelijk een onderscheid maar toch heeft men een punt als men stelt dat het onderscheid in het duizendjarig rijk (gedeeltelijk) opgeheven wordt. Er is dan sprake van één kudde, één Herder ^{Johannes 10:16}. Toch hebben deze twee, die dan onder één Hoofd zijn, beiden wel degelijk **onderscheiden taken of bedieningen**; zo zijn de gelovigen (zowel uit de Joden als heidenen) immers gesteld tot koningen en priesters ^{Openbaringen 5:10, Openbaringen 20:6} en Israël kent dan, als volk, een andere bediening. We komen hier later op terug. Zij die uit de Joden zijn en de Here Jezus als verlosser hebben aangenomen, worden niet meer tot Israël gerekend maar tot de Gemeente. Het op de gemeente toepasselijk verklaren van een vorm van Verbondstheologie is dus niet zonder gevaren en risico's.

Adamitische Verbond

Het verbond waar, zowel in de verbondstheologie als in het progressief dispensationalisme, op teruggegrepen wordt is het "verbond met Adam". Wie echter in Genesis leest over de val van de mens ^{Genesis 3:14-24}, ziet hier niet direct een verbondssluiting tussen God en de mens! Integendeel; hier is sprake van een **oordeel** over de mens.

Vanwege Adam's zonde is de aardbodem vervloekt ^{Genesis 3:17}. Wel lezen we over de belofte van de komst van de Messias ^{Genesis 3:15}, maar dit is géén verbondssluiting met de mens. Integendeel, het is gericht aan of tegen de satan. Voor de mens gold dat hij vanaf dat moment verworpen was en sterfelijk werd doordat hij uit de hof van Eden werd gestuurd.

Feitelijk werd hier voor het éérst, door de mens, een verbond **verbroken** en spreekt God dat uit. In de hof namelijk was het éérste verbond tussen God en mens tot stand gekomen. Het éérste verbond dat God met de mens sloot bestond uit een belofte én een verplichting:

⇒ **De belofte, Genesis 1:28-31**

28 En God zegende hen en God zeide tot hen: Weest vruchtbaar en wordt talrijk; vervult de aarde en onderwerpt haar, heerst over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over al het gedierte, dat op de aarde kruipt. 29 En God zeide: Zie, Ik geef u al het zaadragend gewas op de gehele aarde en al het geboomte, waaraan zaadragende vruchten zijn; het zal u tot spijszaken dienen. 30 Maar aan al het gedierte der aarde en al het gevogelte des hemels en al wat op de aarde kruipt, waarin leven is, (geef Ik) al het groene kruid tot spijszaken; en het was alzo. 31 En God zag alles wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de zesde dag.

⇒ **de verplichting, Genesis 2:15-17**

15 En de HERE God nam de mens en plaatste hem in de hof van Eden om die te bewerken en te bewaren. 16 En de HERE God legde de mens het gebod op: Van alle bomen in de hof moogt gij vrij eten, 17 maar van de boom der kennis van goed en kwaad, daarvan zult gij niet eten, want ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij voorzeker sterven.

Dit was dus een voorwáárdelijk verbond. Door het breken hiervan, werd de mens strafwaardig, wat we eerder zagen in Genesis 3. In Johannes 8:44 spreekt de Here Jezus, in referentie tot wat er bij de zondeval gebeurde, tot de Joden de volgende woorden:

“Gij hebt de duivel tot vader en wilt de begeerten van uw vader doen. Die was een mensenmoorder van den beginne en staat niet in de waarheid, want er is in hem geen waarheid. Wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij naar zijn aard, want hij is een leugenaar en de vader der leugen.”

In zijn commentaar op Genesis 3:14vv spreekt ook de Scofield Reference Bible van het ‘Adamitische verbond’. Maar wij moeten oppassen dat wij het niet in lezen als zou het verbond op dát moment ingaan of zou zijn ingesteld. In Genesis 3 wordt namelijk géén verbond ingesteld tussen God en mens, maar **wél een belofte gedaan**: óóit zal de mens verlost worden van deze werking van de vader der leugen. Deze **belofte** (van de Genade) aan de mens, is de **oordeelsaanzegging** aan saten: hém zal de kop vermorzeld worden. Hier zien we feitelijk het evangelie in een notedop! In die zin kán er van een verbond worden gesproken, namelijk de belofte van Genade, de belofte dat ooit de dood zal worden overwonnen, de belofte van de komst van een Nieuw Verbond:

“De zonde betaalt een hard loon: de Dood! Maar de genade van God geeft wat niemand verdient: Eeuwig leven met Christus Jezus, onze Here” ^{Romeinen 6:23}

Dit verbond is **op dat moment dus niet ingegaan**. Pas toen Christus op aarde kwam werd het geëffectueerd. Het was het verbond waarop Abraham al zag ^{Romeinen 4:9-16}, We kunnen dus niet stellen dat vanaf Genesis 3:14vv het genadeverbond is ingegaan. Wél dat het toen reeds geprofeteerd is.

Wanneer we ons beroepen op dit “verbond” en stellen dat het ingegaan is bij Genesis 3:14vv dan gaan we uit van een verkeerd startpunt. Dit leidt er vervolgens toe dat we alles wat er ná komt binnen dit “verbond” willen of moeten brengen en derhalve een verkeerd beeld krijgen van de navolgende verbonden zoals bijvoorbeeld het verbond met Noach, Abraham, Mozes (Israël) en David.

Terecht stelt Scofield dan ook:

“Het Adamitische verbond **conditioneert** het leven van de gevallen mens – condities die blijven bestaan tot de komst van het Koninkrijk” ⁴⁾

Zelfs zij die het dispensationalisme niet aanhangen menen:

Toen Adam voor God stond, en **hij** (en niet Eva!) verantwoordelijk gehouden werd voor **zijn** zonde, stond hij daar als hoofd, als oorsprong, van het menselijke ras. Toen hij in zonde viel, viel iedereen die ná hem kwam daarmee ook – omdat het de mens ónmogelijk was zelf de relatie met God te herstellen, zoals geïllustreerd in de Torenbouw van Babel Genesis 11:1-9, Romeinen 10:6. Daardoor is er sprake van een ‘erfzonde’; geen méns kan zélf de door Adam verbroken relatie met God herstellen. Daarvoor zou de mens namelijk de dood, die de straf is op deze zonde, moeten kunnen overwinnen. Dus, toen Adam sterfelijk werd, werd het hele menselijke ras sterfelijk. Toen de Here Jezus Christus op aarde kwam was dit nét zo: ook Hij stond in dezelfde relatie tot zijn ‘nageslacht’. Toen Hij dus, in tegenstelling tot Adam, wél gehoorzaam was aan God, en de dood overwon, overwonnen al Zijn ‘nakomelingen’ de dood mét en dóór Hem. En dat niet alleen; toen Hij opvoer naar de Hemelse gewesten, **voeren ook zij op daarheen.** ⁵⁾

“Want evenals in Adam allen sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden” ^{1 Korintiërs 15:22}.

Wanneer we van het progressief dispensationalisme dan ook horen dat het dispensationalisme, volgens hen, “niet meer was dan een vorm van verbondstheologie” zien we dat ze al bij de start de plank mis slaan door een uitgangspunt te kiezen dat als **niet overeenkomstig het dispensationalisme** kan worden gekenmerkt. En wanneer zij de scheiding tussen de Gemeente, en haar Hemelse positie, en Israël als “onnatuurlijk” bestempelen komen zij in conflict met de Bijbelse gegevens.

En verder zegt de bekende predikant en bijbelonderwijzer John MacArthur:

“Dispensationalisme is een systeem (..) Ik geloof dat het goed begonnen is. De vroegste, meest fundamentele en nuttige vorm van dispensationalisme was dat het onderwees dat de Bijbel een unieke plaats voor Israël én de Gemeente onderwijst en dat de kerk niet in de plaats van Israël kan komen. Dat er nog steeds een toekomst en koninkrijk - alsmede verlossing en herstel- voor Israël als volk is” (...) dit is wat ik aanvaard uit het dispensationalisme: er is een nationaal herstel en toekomst voor het volk Israël” ⁶⁾

Het is juist één van de grote verworvenheden –om het zo maar te noemen- van het dispensationalisme dat “Israël weer op de kaart staat”. Dat er áándacht is voor de bijzondere positie die het Volk van God hééft ingenomen en weer zál innemen. Het progressief dispensationalisme zégt daar niet aan te willen komen, maar wanneer zij haar eigen theologie positioneert als een ‘vorm van’ verbondstheologie, is de volgende stap -op termijn- ook te nemen: **volledige aanvaarding hiervan**. Weliswaar met ‘mitsen en maren’ maar in de kern gaat men afwijken van een gezonde, Bijbels te verdedigen, doctrine.

Ook wanneer het ‘ingangsmoment’ van het verbond zou worden verschoven naar het verbond met Abraham loopt men tegen problemen aan; dat is immers een verbond dat inhoudelijk gezien niet toepasselijk is (landbelofte etc) op de kerk en géén relatie heeft met de Genade van Christus Jezus of ziet op de belofte hiervan.

⁴ Voetnoot Genesis 3:14, Scofield Reference Bible

⁵ Naar: “The Adamic Covenant”, Arthur Walkington Pink (1886-1952)

⁶ “Bible Questions and Answers”, John MacArthur Jr., Cassette GC 70-16

Letterlijk of niet?

Zoals in het begin reeds naar voren kwam gaat het progressief dispensationalisme uit van andere hermeneutische principes. Welke dat zijn, is niet altijd even helder. Maar de uitwerking van het progressief dispensationalisme maakt in elk geval één van deze hermeneutische principes duidelijk!

Het dispensationalisme gaat uit van het "**letterlijk als het letterlijk kan**" principe. Het is één van de **kernprincipes** van de dispensationalistische hermeneutiek. Dit betekent dat wanneer we lezen "Israël" daar niets anders voor gelezen moet of kán worden dan "Israël". Er wordt géén andere betekenis aan toegekend. Tevens betekent dit dat we in het Oude Testament **niet** lezen over de kerk of gemeente, dit was een geheimenis – niet bekend bij de schrijvers van het Oude Testament – dat in het Nieuwe Testament openbaar is geworden ^{Romeinen 16:25, Efeziërs 3:4-10, e.a.}. Dit is dan (zie eerder) ook logischerwijs strijdig met welke verbondshteologie gedachte dan ook. Immers: deze onderwijst over het algemeen juist wél dat de kerk "van alle eeuwen" is en Israël daar zelfs déél van uitmaakt.

De **letterlijke** uitleg, en de logische gevolgen daarvan, van de Schriften is dan ook wat de dispensationalist scheidt van de verbondstheoloog. Het verwijt van degenen die het dispensationalisme geen warm hart toedragen is dat 'dit niet altijd gedaan wordt'. Dat is echter niet meer dan normaal. Ook de 'verstokte' dispensationalist ziet echt wel wanneer er in de Bijbel sprake is van poëzie, allegorie etc. dit ook als zodanig moet worden opgevat.

Een bekende dispensationalist als Gaebelien (één van de redacteurs van de Scofield Reference Bible) maakte bijvoorbeeld veel gebruik van de (Bijbelse) typologie. Eveneens géén letterlijke interpretatie van de Schriften. Wanneer de dispensationalist dit echter onderkend en als zodanig onderwijst wordt dit tégen hem gebruikt.. Als zou dit "inconsistent" zijn. En zo komt men er toe om bijvoorbeeld de dispensationalisten aan te vallen over een gedeelte als 1 Korintiërs 15:50-54. Over het algemeen wordt hier namelijk de uitlegging gegeven dat hier bedoeld wordt op de "opname van de gemeente". Dit wordt dan echter weggehoond omdat het géén letterlijke interpretatie zou zijn (men valt dan met name over het woord "bazuin" nota bene!) en dús meent men een bijbeluitleg te hebben gevonden die strijdig is met zijn eigen hermeneutische principes ⁷).

De kern blijft echter dat er **altijd en éérst** gezocht wordt, móet worden, naar de **letterlijke** interpretatie. Pas wanneer dat aantoonbaar niet mogelijk is, staan andere alternatieven open. Deze mogelijkheid kan bijvoorbeeld ontnomen worden doordat er sprake is van ironie, de historische of grammaticale context dit niet toestaat, etc., etc.

Dr. Mike Stallard, concludeert ⁸), op basis van ondermeer het werk van Ryrie ⁹), dat het "klassieke dispensationalisme" door drie belangrijke punten wordt onderscheiden van andere theologische opvattingen:

1. onderscheid tussen Israël en de Gemeente;
2. een consistente letterlijke interpretatie van de gehéle Schrift;
3. de Bijbelse historie is gericht op het eren van God.

Dit laatste punt wordt echter vaak nauwelijks bestreden en is in dezen dan ook niet relevant. Het gaat om de eerste twee punten, zoals uit het voorgaande inmiddels al wel duidelijk zal zijn.

⁷ "Understanding Dispensationalism", Zondervan, 1987

⁸ "Literal Hermeneutics, Theological Method and the essence of dispensationalism", lezing gehouden tijdens de Pre-TribStudygroep conferentie, 1998.

⁹ Zie voor deze auteur ook: "Inleiding Theologie", SBC

We merken hierbij op:

#1 – het Nieuwe Testament mag nooit ‘ingelezen’ worden (en wordt dit niet) in het Oude Testament. Andersóm kan wel; dit wordt ook in het Nieuwe Testament door de Here en de Apostelen gedaan door aanhaling van OT-ische gedeelten en Paulus geeft dit dan ook helder aan:

“Al wat namelijk tevoren geschreven is, werd tot ons onderricht geschreven, opdat wij in de weg der volharding en van de vertroosting der Schriften de hoop zouden vasthouden.” Romeinen 15:4, vgl. ook 2 Timoteüs 3:16

Een letterlijke interpretatie, gebonden aan de grammaticale en historische context, is daarmee een onmiskenbaar kenmerk van het dispensationalisme;

#2 – het 2^e vloeit voort uit het eerste. Wie consequent deze letterlijke interpretatie toepast zal nooit de scheiding die er is tussen Israël en de Gemeente loslaten.

Dr. Stallard denkt dat een herdefinitie van het eerste punt mogelijk is, eventueel zonder schade te doen, als we het tweede punt maar vast blijven houden. Volgens hem is het dan mogelijk dat dispensationalisme en verbondstheologie inderdaad –*tot op bepaalde hoogte*– naar elkaar toegroeien. Maar hij is realistisch genoeg om, met een waarschuwend ondertoon, vast te stellen:

“Wat kunnen we in de toekomst verwachten? Is het mogelijk om een gemeenschappelijke grondslag te vinden op eschatologisch gebied aangezien daar misschien geen onderscheid is te maken? Als mijn uitgangspunten voor dit schrijven juist zijn is het antwoord hierop: Nee. De verschillen zijn op het gebied van de theologische methode in de basis te groot omdat het hier gaat om de letterlijke interpretatie versus de vergeestelijking. Deze twee standpunten zullen onmogelijk verder naar elkaar toe kunnen groeien omdat er in de basis een onoverkomelijk verschil van mening is. Als er doorgedaan wordt met verder herdefiniëren zal men misschien nog een klein beetje meer tot elkaar kunnen komen, omdat er meer overeenkomsten zijn tussen de Testamenten dan de klassieke dispensationalisten die aan de ‘oude school’ vasthouden denken. Maar zoals bij een grafiek de x- en y-as elkaar raken zullen ze nooit evenwijdig lopen, laat staan één zijn met elkaar. Het alternatief is dat één van beide partijen de basiswaarden van hun theologische systeem terzijde legt. Dan is de letterlijke interpretatie van het Oude Testament in gevaar”¹⁰)

Het grootste struikelblok in- en met het progressief dispensationalisme is (zoals uit het voorgaande ook al wel duidelijk is geworden) daarom de uitleg van de Bijbel en de Bijbelse profetieën. Het progressief dispensationalisme **wijkt af van de letterlijke Bijbeluitleg**. Dit is een gevaarlijke ontwikkeling. En zoals eerder gesteld is de volgende stap dan ook snel genomen: men kan gaan afwijken van de scheiding tussen Israël en de Gemeente **en doet dat ook** door dit onderscheid als “kunstmatig” te betitelen.

Het progressief dispensationalisme heeft gelijk wanneer het stelt dat er ontwikkeling van de dispensationalistische theologie mogelijk is –want geen enkele theologie is vrij van fouten, aangezien het een menselijk systeem is!- en wellicht zelfs moet komen. Maar het ontwikkelt een verkeerde kant op wanneer het streven is of wordt om éénheid te betrachten met een systeem dat van oudsher weigert Gods Woord te aanvaarden zoals het is geschreven.

Dit is dan ook het grote probleem van mensen als W.J. Ouweneel, zie de inleiding, wanneer hij probeert “*een tussenstandpunt in te nemen tussen de (meestal reformatorische) verbondstheologen en de (meestal evangelische) bedelingentheologen*”. We kunnen nu dan ook Ouweneel, die zichzelf een ‘gematigd dispensationalist’ noemt, ook plaatsen. Hij behoort tot de groep van ‘progressief dispensationalisten’.

¹⁰ “Literal Hermeneutics, Theological Method and the essence of dispensationalism”, lezing gehouden tijdens de Pre-TribStudygroep conferentie, 1998

Dit “tussenstandpunt” –of zelfs nog nader tot elkaar komen- is niet mogelijk **tenzij** je eigen theologie erdoor ontkent en ontkracht wordt; dan krijgen we de uit Amerika overgewaaiden verklaringen als “Dit geloven wij”¹¹) waar men getracht heeft éénheid te creëren met elkaar echter, zoals prof. dr. J. Douma¹²) opmerkt:

“(..) kan zich ook voorstellen waarom in de Verklaring aandacht voor de sacramenten van doop en avondmaal ontbreekt. Toch moet het vreemd heten dat de Verklaring daarover niets zegt, terwijl Jezus en zijn apostelen de doop herhaaldelijk noemen en ons leren dat geloof en doop samengaan. Het lijkt erop dat in het kader van een grotere eenheid tussen orthodox-protestantse gelovigen uit reformatorische en evangelische kring de doop een te netelige zaak is om er over te spreken. Het ligt meer voor de hand erover te zwijgen en zich dan maar sterk te maken voor een eenheid over de kerkmuren heen, zonder nog te pogen de kerkmuren zelf te slechten.”

Dit soort éénheidsstreven is dus precies waarvoor Dr. Stallard waarschuwt: we gaan gedeelten uit de Schriften (en het Christelijke belijden) **weglaten** zodat we in elk geval géén meningsverschil krijgen over de tekst van een dergelijke verklaring en het **lijkt** alsof we als Christenen één zijn. Een dergelijke verklaring doet ook de letterlijke interpretatie van de schrift geweld aan. Henk Medema, uitgever van de verklaring, zegt:

"Dit is heel eenvoudig een poging om het evangelie helder uit te spreken. We willen 'rekenschap geven van de hoop die in ons is.'" ¹³).

Maar kan deze hoop dan samengaan met het –door Douma opgemerkte- weglaten van de belangrijkste opdrachten die de Here Jezus ons heeft gegeven als gelovigen? Waarom wordt er verder in de verklaring niet zonneklaar gesteld dat de Here Jezus gestorven is voor dé Zonde maar, algemener, dat “Christus is gestorven voor zonden”? Men zegt dat dit is “om niet beticht te worden van de leer der algemene verzoening” (alverzoening). Het zou kunnen, maar het zijn juist deze weglatingen en bijna minuscule, maar zeer belangrijke, aanpassingen van het Evangelie die **juist** zo gevaarlijk zijn.

Al snel wordt er gezegd “Er is meer dan ons bindt dan dat ons scheidt” (de “Eucemene van het hart” is hier een goed voorbeeld van). Zoals uit het voorgaande duidelijk mag blijken is dat echter een **onwaarheid**. Een standpunt dat strijdig is met de realiteit van elke dag – ziehet door Douma aangesneden onderwerp van doop en avondmaal- en bovenal strijdig is met de Bijbelse gegevens. De dwaling is op kousenvoeten binnengeslopen. Het progressief dispensationalisme heeft (onder invloed of in navolging van het neo-evangelicale gedachtegoed) de deur opengezet naar een “gezamenlijk belijden” maar dan wel een belijden waar “de angel uitgehaald is”...

Bronnen:

- Changing patterns in American Dispensational Theology, Craig A. Blaising, Wesley Center for Applied Theology;
- Particular Redemption, C.H. Spurgeon
- Covenant and Dispensational Theology, Amy Hawn
- “The Adamic Covenant”, Arthur Warkington Pink (1886-1952)

Zie tevens de diverse voetnoten.

¹¹ “Dit geloven wij”, meerdere schrijvers, uitg. Medema Vaassen

¹² Nederlands Dagblad, 2 april 2002

¹³ Nederlands Dagblad, 22 februari 2002